

наступництва в ЄС за трьома основними напрямками: Співтовариства – ЄС; інститути (інституції) Співтовариств та ЄС; держави-члени (кандидати в члени) – ЄС. Виділено організаційні, інституційні, змістовні й функціональні аспекти (види і моделі) правонаступництва в ЄС.

Виснувано, що ключові юридичні підстави для всіх видів правонаступництва у праві Європейського Союзу визначено в його установчих договорах – Договорі про Європейський Союз та Договорі про функціонування Європейського Союзу.

Зауважено про особливості взаємозв'язку внутрішнього, передовсім конституційного, права держав-членів або держав-кандидатів і права Європейського Союзу в інституті правонаступництва.

Відзначено, що з урахуванням видових (за критерієм суб'єктності) ознак правонаступництва у праві Європейського Союзу, можна констатувати його подібність до правонаступництва у конституційному праві, що є ще одним підтвердженням тенденції розвитку політико-правової природи Європейського Союзу у бік квазідержавної організації.

Ключові слова: Європейський Союз, право Європейського Союзу, правонаступництво держав, правонаступництво міжнародних організацій, підстави правонаступництва.

Summary

Mykhailo Kuian. The issue of types and legal grounds of succession in the law of the European Union.

The types and legal grounds of legal succession in the law of the European Union are analyzed in the article. It is stated that the development and transformation of integration organizations (the EU and the Communities) and their primary legislation – first of all, the treaties of establishment – were repeatedly accompanied by succession. However, the legal relations of succession in the EU are not substantially identical to the provisions of the Vienna Conventions on Succession. It is noted that succession in EU law is multidimensional.

The emphasis is placed on the fact that the peculiarities of the legal nature of the European Union, related to the combination of different models of government organization determine the particular nature and types of succession in the EU. The development of legal relations of succession in the EU in three main areas is considered: Communities – the EU; institutions (agencies) of the Communities and the EU; Member States (candidate States) – the EU. The organizational, institutional, substantive and functional aspects (types and models) of legal succession in the EU are highlighted.

It is concluded that the key legal grounds for all types of succession in the law of the European Union are laid down in its founding treaties – the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union.

The peculiarities of the interconnection between the domestic, first and foremost, constitutional law of the Member States or Candidate States and the law of the European Union in the institute of succession are noted. Such peculiarities for the Member States stem from the doctrine of proportionality. The respective peculiarities for the Candidate States are related to the complex nature of the “acquis of accession” for them.

It is noted that the legal basis for succession in connection with the accession of a state to the European Union should first of all be provided for in its domestic law, which requires the establishment of an effective mechanism for the implementation of EU law, and effective constitutional and legal mechanisms for the interaction of international and domestic law, EU law and domestic law. Nowadays, these tasks are topical for Ukraine.

It is noted that, taking into account the generic (by the criterion of subjectivity) features of succession in the law of the European Union, it is possible to state that it is similar to succession in constitutional law, which is another confirmation of the trend of development of the political and legal nature of the European Union towards a quasi-state organization.

Key words: European Union, the law of the European Union, succession of states, succession of international organizations, grounds of succession.

DOI: 10.36695/2219-5521.3.2023.45

УДК 341.01

К. С. ЛІСОВА

*Катерина Сергіївна Лісова, кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародного права
Державного податкового університету**

ORCID: 0000-0002-2664-7721

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ

Постановка проблеми. Останнім часом спостерігається інтенсивне втручання регулівного впливу міжнародно-правових норм у сферу внутрішньої компетенції держав, що зумовлює необхідність перегляду одного з основних теоретичних постулатів пострадянської міжнародно-правової доктрини другої половини ХХ ст.: твердження про принципову неможливість поширення на фізичних осіб окремих держав статусу суб'єктів міжнародного права. Протягом багатьох років прихильники цієї концепції вважали неприпустимим говорити про міжнародну правосуб'єктність індивіда, бо відповідно до їхньої позиції правосуб'єктність у міжнародному праві передбачає, крім здатності до самостійних міжнародних дій, також спроможність ство-

© К. С. Лісова, 2023

* *Kateryna Lisova, PhD (Historical), associate Professor of the Department of International Law, of the State Tax University*

рювати й забезпечувати виконання міжнародно-правових норм, якою фізичні особи не володіють. Крім того, на їхню думку, до цієї проблеми взагалі треба ставитися з великою обережністю внаслідок того, що міжнародне право є право міждержавне й ще не досягло тієї стадії, на якій можливе визнання правосуб'єктності індивіда, оскільки це ослаблює суверенітет держав.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням вивчення міжнародної правосуб'єктності фізичної особи в міжнародному публічному праві займалися такі вчені, як: Я. Броунлі, Х. Лаутерпахт, Ф. Манн, В. Фрідман, Ч. Хайд, Г. Шварценбергер, О. Баймуратов, М. Буроменський, О. Буткевич, Б. Ганюшкін, А. Дмитрієв, Д. Кулеба, І. Лукашук, У. Мамедова, В. Мицик, М. Черкес, С. Черниченко та ін.

Незважаючи на те, що питання правосуб'єктності фізичної особи в міжнародному праві все більше привертає увагу науковців, воно залишається невирішеним. Натомість інтенсивний розвиток міжнародного права вимагає більш прискіпливої уваги та більш ретельного аналізу основних доктринальних положень міжнародної правосуб'єктності індивіда.

Формулювання мети статті. На основі аналізу основних доктринальних праць вітчизняних і зарубіжних вчених у сфері міжнародного права дослідити проблему визнання міжнародної правосуб'єктності фізичної особи.

Викладення основного матеріалу. У науці міжнародного права питання міжнародної правосуб'єктності фізичної особи розглядається від її повного заперечення, визнання специфічної, обмеженої та спеціальної правосуб'єктності, до безумовного визнання повної правосуб'єктності. До середини ХХ ст. більшість вчених вважали, що правосуб'єктність фізичної особи повністю поглинається правосуб'єктністю держави, громадянином якої ця особа є. Згідно з радянською доктриною, визнання фізичних осіб суб'єктами міжнародного права розглядалося як спроба втручання у внутрішні справи держави.

Доктрина міжнародного права виробила три концепції до визначення кола суб'єктів міжнародного права. Згідно з першою концепцією суб'єктами міжнародного права можуть бути всі без винятку суб'єкти міжнародних правовідносин, тобто держави, юридичні та фізичні особи. Основним аргументом прихильників цієї концепції було те, що не можна бути учасником правовідносин без того, щоб бути їх суб'єктом. Друга концепція підкреслює, що суб'єктами міжнародного права є лише суб'єкти міжнародних правовідносин, акти яких можуть створювати норми міжнародного права. Третя концепція передбачає, що суб'єктами міжнародного права є лише учасники міжнародних відносин, які відповідають певним критеріям. До них належать здатність створювати норми міжнародного права та мати міжнародні права й обов'язки. Ця теорія активно підтримується радянськими вченими і є домінуючою на пострадянському просторі, в тому числі в Україні¹.

Перша концепція суб'єкта міжнародного права включає в себе, без будь-яких обмежень, суб'єктів міжнародних правовідносин, тобто держави, юридичних та фізичних осіб. Що стосується другої та третьої концепцій, то їхні прихильники заперечують наявність міжнародної правосуб'єктності у фізичних осіб. Основним аргументом є неможливість створення норм міжнародного права. Відповідно фізична особа позначається терміном «дестинатор», тобто особа, яка володіє обмеженим обсягом правосуб'єктності. Водночас аналіз тенденцій розвитку сучасного міжнародного права дає підстави стверджувати, що індивіди мають міжнародну правосуб'єктність. Адже людина завжди присутня в будь-якій персонативній, нормативній або комунікативній правовій ситуації, навіть якщо формально замовчувати про це. Іншими словами, якщо індивід відсутній у певних правових явищах, правовий світ мертвий. Міжнародна правосуб'єктність фізичної особи також чітко виражена в рішеннях Європейського суду з прав людини. У справі «Ван Гендт і Рус проти Нідерландів»². Суд зазначив, що співтовариство констатує новий правовий порядок у міжнародному праві, за яким переваги держав щодо їх суверенних прав обмежуються, і суб'єктами визнаються не лише держави, а й громадяни³.

Існують аргументи на користь визнання індивідів суб'єктами міжнародного публічного права, зокрема такі фізичні особи можуть бути сторонами в судовій справі проти держави (Європейський суд з прав людини). Правосуб'єктність фізичних осіб визнається Загальною декларацією прав людини 1948 року (ст. 6), Міжнародним пактом громадянські і політичні права 1966 року (ст. 2), Міжнародною конвенцією про захист прав усіх трудящих-мігрантів і членів їхніх сімей 1990 року (ст. 8) та багатьма іншими договорами, конвенціями, угодами і деклараціями Індивідуальні права та обов'язки безпосередньо сформульовані в низці міжнародно-правових документів (наприклад, Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації 1965 р., Міжнародна конвенція про припинення злочину апартеїду та покарання за нього 1973 р.); Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року. Відповідно до Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, будь-яка особа, яка вважає, що її права, гарантовані Конвенцією, були порушені, може звернутися до Європейського суду з прав людини, якщо вона вичерпала всі національні засоби захисту цих прав у своїй країні, яка є державою – учасницею Конвенції. Право на міжнародний судовий захист прав і свобод людини закріплено також у ст. 55 Конституції України, на який мають право особи, які перебувають на території України⁴.

Друга концепція, так звана перехідна, наголошує, що суб'єктами міжнародного права є лише ті суб'єкти міжнародних правовідносин, які здатні своїми діями створювати норми міжнародного права. Проте питання участі індивіда у процесі міжнародної правотворчості є доволі дискусійним. Фізична особа фактично виступає ініціатором створення прецеденту, що має силу правової норми, шляхом звернення до міжнародного суду за захистом своїх порушених прав.

Що стосується нездатності індивідів створювати норми міжнародного права, на нашу думку, така характеристика не повинна бути обов'язковою при наданні учасникам міжнародних відносин статусу суб'єктів міжнародного права. Так, юридичний словник визначає суб'єктами міжнародного права як учасника міжнародних відносин, який має права та обов'язки за міжнародним правом⁵.

В юридичній науці з цього приводу висловлювалися різні думки. Так, на думку М. Баймуратова, аналіз низки міжнародно-правових актів дає підстави стверджувати, що фізичні особи є суб'єктами не міжнародного публічного права в цілому, а окремої галузі, наприклад міжнародного гуманітарного права⁶.

Оскільки всі міжнародні договори та угоди про захист індивідів, основоположних прав і свобод людини укладаються державами, то конкретні права та обов'язки за цими угодами виникають у держав, а не у індивідів. Особи захищаються державами, і норми міжнародного права, спрямовані на захист основоположних прав і свобод людини, реалізуються насамперед за посередництва держави.

Професор Оксфордського університету Антоніо Кассезе вважає, що за сучасним міжнародним правом фізичні особи мають міжнародно-правовий статус. Фізичні особи мають обмежену правосуб'єктність (у цьому сенсі їх можна порівняти до недержавних суб'єктів міжнародного права, таких як повстанські групи, міжнародні організації та національно-визвольні рухи)⁷.

Противники визнання індивіда суб'єктом міжнародного права як основний аргумент на підтвердження своєї позиції посиляються на те, що індивіди не можуть укладати міжнародні публічно-правові договори і тим самим не можуть брати участі у створенні норм міжнародного права. Однак, як видається, у будь-якій галузі права її суб'єкти мають бути наділені правами і обов'язками. Наприклад, у міжнародному праві договірна правоздатність у повному обсязі властива лише суверенним державам. Інші суб'єкти – міждержавні організації, державоподібні утворення, та й нації і народи, що борються за незалежність, – володіють договірною правоздатністю в обмеженому обсязі.

Однак, незважаючи на сформовані в науковій літературі позиції щодо включення фізичних осіб до кола суб'єктів міжнародного права, у вітчизняній юриспруденції з міжнародного права домінує точка зору, що ці особи не є суб'єктами міжнародного права. Прихильники цього правового підходу стверджують, що фізичні особи підпадають під юрисдикцію держав і виступають суб'єктами внутрішньодержавних правовідносин, а тому не мають самостійного міжнародного статусу і не володіють правоздатністю самостійно здійснювати міжнародні права та обов'язки; що суб'єкти міжнародного права є їх творцями і їх волею створюються норми міжнародного права, тоді як фізичні особи такими можливостями не наділені; права і свободи фізичних осіб, закріплені у міжнародно-правових документах, насамперед є виявом волі держави; більшість міжнародних норм у сфері прав людини є абстрактними і для їх реалізації необхідно прийняття внутрішньодержавних актів⁸.

Сьогодні міжнародне право відіграє важливу роль у регулюванні прав і свобод особистості. В одних випадках міжнародне право встановлює стандарти правового статусу індивідів, в інших є безпосередньою основою для створення суб'єктивних прав і обов'язків людини. Індивіди дедалі частіше стикаються з міжнародним правом, а форми і методи його впливу на людську поведінку вдосконалюються. Міжнародне право стає таким же звичним і необхідним атрибутом повсякденного життя, як і інші соціальні регулятори, з вимогами і дозволами для держав і приватних осіб, що регулюють їхню поведінку⁹.

Прихильники міжнародної правосуб'єктності індивіда, обстоюючи свою позицію, особливий наголос роблять на тому, що простежується стала тенденція зростання кількості міжнародних договорів, що закріплюють права та обов'язки індивідів, як учасників міжнародних правовідносин, надають індивіду права на звернення до міжнародних судових органів із захисту своїх прав, визначають правовий статус окремих категорій індивідів (біженців, жінок, дітей, мігрантів, національних меншин тощо). Безпосередні правові відносини, за участю індивідів на міжнародному рівні передбачені в договірних актах, що закріплюють і регламентують право звернення індивіда в міждержавні органи щодо захисту прав та свобод людини¹⁰.

Висновки. Отже, на основі аналізу різних поглядів на предмет міжнародного права можна зробити висновок, що фізичні особи є суб'єктами міжнародного права. Це пояснюється тим, що: багато універсальних міжнародних законів встановлюють права та обов'язки фізичних осіб; багато міжнародних законів деталізують правовий статус окремих категорій фізичних осіб (наприклад, біженців, жінок, дітей, мігрантів, меншин); фізичні особи мають право звертатися до міжнародних судових органів за захистом своїх прав. Отже, встановити, що фізична особа є суб'єктом міжнародного права та суб'єктом міжнародної відповідальності, можна, посилаючись на норми міжнародного права, які безпосередньо визначають міжнародно-правовий статус фізичних осіб, що є беззаперечним доказом її міжнародної правосуб'єктності.

¹ Данченко Т. В., Капінус Л. І., Спектор О. М. та ін. Міжнародне публічне право: навч. посібник. Київ: КиМУ, 2014. С. 47.

² Теліпко В. Е., Овчаренко А. С. Міжнародне публічне право. Київ: Центр учбової літератури, 2010. С. 97–98.

³ Тимченко П. Д. Международное право. Харків: Консум, 1999. С. 55.

⁴ Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

⁵ Тимченко П. Д. Международное право. Харків: Консум, 1999. С. 131.

⁶ Баймуратов М. О. Міжнародне публічне право: підруч. Харків: Одісей, 2008. С. 126.

⁷ Cassese, A. *International Law*. Oxford, 2001. P. 85.

⁸ Баймуратов М. А. Международное публичное право. Киев: Истина, 2004. С. 76.

⁹ Дмитрієв А. І. Міжнародне публічне право; відп. ред. Ю. С. Шемшученко, Л. В. Губерський. Київ: ЮрінкомІнтер, 2001. С. 92.

¹⁰ Тарасов О. В. Суб'єкт міжнародного права: проблеми сучасної теорії. Харків: Право, 2014. С. 456.

Резюме

Лісова К. С. Проблеми визнання міжнародної правосуб'єктності фізичної особи.

У статті на основі аналізу основних доктринальних праць вітчизняних і зарубіжних вчених у сфері міжнародного права досліджено концептуальні положення щодо розуміння фізичної особи як суб'єкта міжнародного права. Проаналізовано природу та специфічні риси міжнародної правосуб'єктності індивіда, а також основні причини віднесення індивіда до кола суб'єктів міжнародного права.

Ключові слова: суб'єкти міжнародного права, індивід як суб'єкт міжнародного права, міжнародна правосуб'єктність, фізична особа.

Summary

Kateryna Lisova. Problems of recognition of international legal personality of a natural person.

The article, based on the analysis of the main doctrinal works of domestic and foreign scientists in the field of international law, examines the conceptual provisions regarding the understanding of a natural person as a subject of international law. The nature and special features of an individual's international legal personality are analyzed, as well as the main reasons for classifying an individual as a subject of international law.

The article is devoted to the consideration of the general theoretical aspects of legal personality in international law, since the issue of recognizing a natural person as a subject of international law remains the most controversial and relevant for many years. There is still no unified point of view regarding the international legal personality of a natural person. The peculiarities of the legal personality of an individual in international law are considered, which in some doctrines is an integral subject of public law, however, the inability of which is observed within the limits of modern international law to preserve unified independence.

Key words: subjects of international law, individual as a subject of international law, international legal personality, natural person.

DOI: 10.36695/2219-5521.3.2023.46

УДК 341+349.6+502/504+947.71

О. В. МАТЮШИНА

*Ольга Володимирівна Матюшина, аспірантка
кафедри міжнародного права Навчально-наукового
інституту міжнародних відносин Київського національного
університету імені Тараса Шевченка**

ORCID: 0009-0002-8462-8825

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ДЕРЖАВ З ПРОТИДІЇ ЗМІНАМ КЛІМАТУ

Постановка проблеми та її актуальність. Кінець XX і початок XXI ст. відзначаються суттєвими кліматичними змінами по всьому світу, що не може не впливати на демократичні процеси і політики ЄС, зокрема в контексті міжнародно-правового співробітництва держав з протидії глобальному потеплінню. Міжнародне право навколишнього середовища як галузь доволі інтенсивно розвивається в контексті кліматичної політики. Кліматичне «добре врядування» стає пріоритетом для відповідальних урядів більшості держав ЄС.

Збройна агресія Росії проти України породила енергетичну та кліматичну кризи. Відповідно актуалізувались питання достатності й ефективності політики ЄС у рамках міжнародно-правового співробітництва щодо досягнення глобальних кліматичних цілей, а також узгодження національних цілей досягнення кліматичної нейтральності членів ЄС і стабілізації їх енергетичних ринків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливі питання проблеми становлення та розвитку принципів міжнародного права навколишнього середовища та формування кліматичної політики ЄС у контексті міжнародно-правового співробітництва були предметом наукових досліджень таких вітчизняних і зарубіжних науковців, як М. Медведєва, К. Смирнова, О. Задорожній, А. Сікора, Ф. Бассетті, А. Хедберг, Ш. Шипка та ін.

Формулювання мети статті. Мета статті – проаналізувати особливості становлення і розвитку кліматичної політики ЄС у контексті міжнародно-правового співробітництва держав з протидії змінам клімату.

© О. В. Матюшина, 2023

* *Olga Matiushyna, postgraduate student, International Law Chair Educational and Scientific Institute of International Relations Taras Shevchenko National University of Kyiv*

ЧАСОПИС КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ПРАВА

Український науково-теоретичний часопис

Заснований
у жовтні 2001 року

2023/3

Виходить
4 рази на рік

Київський університет права НАН України
Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України

ISSN 2219-5521

«Часопис Київського університету права» внесено до переліку фахових видань
за спеціальністю «Юридичні науки», категорія «Б»
(наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019)

Журнал внесено до міжнародних наукометричних баз

HeinOnline (США)
та
«Index Copernicus International» (Польща)

Рекомендовано до друку Вченою радою Київського університету права НАН
України (протокол № 7/1 від 28.09.2023)

Передплатний індекс 23994

Редакційна колегія

Шемшученко Ю. С. – доктор юридичних наук, професор, академік НАН України, директор Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України (1988–2022 рр.) (*головний редактор*);

Бошицький Ю. Л. – кандидат юридичних наук, професор, заслужений юрист України, ректор Київського університету права НАН України (*заступник головного редактора*);

Коваль Я. С. – кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри міжнародного менеджменту (*відповідальний редактор*);

Андрійко О. Ф. – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України, завідувач відділу Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України;

Батанов О. В. – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України;

Беззубов Д. О. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного права та галузевих правових дисциплін, Київський університет права НАН України;

Білоцький С. Д. – доктор юридичних наук, професор, професор Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Гулієв А. Д. – доктор юридичних наук, професор Національного авіаційного університету;

Копиленко О. Л. – доктор юридичних наук, професор, Академік Національної академії наук України, академік Національної академії правових наук України;

Коросед С. О. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри Університету Короля Данила;

Костенко О. М. – доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач відділу Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України;

Кулинич П. Ф. – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, провідний науковий співробітник, керівник сектору Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України;

Ладиченко В. В. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри Національного університету біоресурсів і природокористування України;

Медведєва М. О. – доктор юридичних наук, професор Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Оніщук М. В. – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, ректор Національної школи суддів України;

Пархоменко Н. М. – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України;

Подорожна Т. С. – доктор юридичних наук, доцент, професор Львівського торговельно-економічного університету;

Попко В. В. – доктор юридичних наук, професор Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Перелигіна Р. В. – кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінального права та процесу, завідувач аспірантури, Київський університет права НАН України;

Ракіпова І. В. – кандидат юридичних наук, доцент Національного університету «Одеська юридична академія»;

Софінська І. Д. – доктор юридичних наук, доцент, професор Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»;

Тимченко Г. П. – доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України;

Удовика Л. Г. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри Запорізького національного університету;

Усенко І. Б. – кандидат юридичних наук, професор, заслужений юрист України, завідувач відділу Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України;

Шатіло В. А. – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, завідувач кафедри Національного транспортного університету;

Шимон С. І. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана;

Шишка Р. Б. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Шпакович О. М. – доктор юридичних наук, професор, професор Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Іноземні члени редакційної колегії

Амір Ібрагім огли Алієв – доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Бакинського державного університету (Азербайджан);

Райнер Арнольд – доктор права, професор Університету Регенсбурга (Німеччина);

Вільям Е. Батлер – доктор права, іноземний член НАН України, заслужений професор Лондонського університету, професор Школи права Університету штату Пенсильванія (США);

Камал Макілі-Алієв – доктор юридичних наук, старший викладач Університету Малме (Швеція), дослідник юридичного факультету Лундського університету (Швеція) та Інституту Рауля Валленберга (Швеція);

Адам Махарадзе – доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Грузія);

Вероніка Сікора – доктор права, професор, декан юридичного факультету Дебреценського університету (Угорщина);

Герберт Шамбек – доктор права, професор (Австрія);

Анджей Шміт – доктор права, професор, завідувач кафедри факультету права та управління Гданського університету (Польща).

<i>Бошицький Ю. Л., Малій М. І.</i> Оптимізація роботи юридичної клініки «Фенікс» Київського університету права НАН України в умовах воєнного стану	9
Теорія та історія держави і права. Філософія права	
<i>Левчук М. В.</i> Генеза законодавства про легалізацію рабства в англійських колоніях у XVII ст.	14
<i>Нирка Є. О.</i> Особливості підготовки до пред'явлення для впізнання	21
<i>Павлов В. О.</i> Особливості функціонування та перекладу юридичної термінології в англійській мові	25
<i>Ющик О. О.</i> Управлінське рішення: до визначення поняття та видів	30
<i>Фурса С. Я., Фурса Є. І.</i> Авторське враження від аналізу нормативних актів, що містять положення про mediaцію	34
Конституційне право. Муніципальне право	
<i>Богданов О. М., Панчишин Р. І.</i> Правосуддя як якісна характеристика судочинства	39
<i>Градун С. А.</i> Доказове значення висновку психологічної експертизи із застосуванням поліграфа	43
<i>Гринько Д. Д.</i> Окремі аспекти конституційного права на доступ до публічної інформації у формі відкритих даних при обмеженні прав і свобод людини в умовах воєнного стану	47
<i>Наконечна А. М., Новосад В. Д.</i> Проблеми обмежування прав людини в умовах воєнного стану (з позицій потребового підходу) та способи їх подолання	52
<i>Ткаченко О. М.</i> Верховна Рада України в правовому механізмі формування та реалізації державної політики у сфері підтримки місцевого самоврядування	57
Адміністративне право і процес. Фінансове право. Інформаційне право	
<i>Бабій Р. В.</i> Проблеми визначення поняття омбудсмана із захисту прав підприємців (бізнес-омбудсмана)	65
<i>Довгалець П. С.</i> Правові питання регулювання діяльності постійних представництв нерезидентів в Україні	69
<i>Зінченко С. О.</i> Адміністративно-правовий статус слідчого і дізнавача: порівняльний аналіз	72
<i>Ковальчук А. Ю., Чернявська Б. В., Ковальчук М. С.</i> Організація обміну податковою інформацією між країнами як захід запобігання легалізації коштів, одержаних злочинним шляхом	75
<i>Кравченко О. Ю., Ладиченко В. В.</i> Термінологічні аспекти правового забезпечення стабільності фінансової системи України	79
<i>Кисіль Л. Є., Шевчук Я. В.</i> Інституційно-правові засади реалізації функції збирання інформації про пасажирів	85
<i>Куйбіда А. А.</i> Прокурор як учасник адміністративного судочинства: особливості процесуального статусу	91
<i>Любарський В. М.</i> Принцип відкритості та прозорості в діяльності правоохоронних органів	95
<i>Мироненко М. О.</i> Основні напрями вдосконалення адміністративно-правового статусу нотаріуса, який здійснює mediaцію	100
<i>Рачинський Р. Ю.</i> Теоретичні основи шлюбно-сімейних правовідносин	104
Проблеми цивільного, господарського, трудового права та права соціального забезпечення в Україні	
<i>Бочарова Г. О.</i> Особливості реалізації гендерного підходу і підходу, що базується на дотриманні прав людини, на рівні територіальних громад з питань забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків	108
<i>Забарін А. Ф.</i> Солідарна відповідальність керівника боржника у процедурі банкрутства	112
<i>Ковтун Д. С.</i> Шкода, заподіяна лісовому фонду України збройною агресією РФ: еколого-правовий аспект	115
<i>Котюк О. І.</i> Методи цивільно-процесуального регулювання: традиційна та альтернативна концепції	120
<i>Сивицький В. С.</i> Актуальні підходи до поняття адміністративно-правового механізму забезпечення екологічної безпеки	128
Проблеми права інтелектуальної власності	
<i>Кушнір З. І.</i> Продакт-плейсмент як форма розповсюдження реклами на телебаченні в сучасних умовах	133
<i>Вишневський В. О.</i> Персональні дані у компіляціях (базах) даних: збереження балансу між правом на свободу вираження та правом на приватність	136
<i>Журавльова І. М.</i> Захист персональних даних в Україні і в Угорщині: порівняльний аналіз	142
<i>Пономаренко М. В.</i> Державна політика України в сфері інтелектуальної власності в контексті обміну даними в міжвідомчій комунікації	148
<i>Петрушин Б. Б.</i> Правовий захист інтелектуальної власності у цифровій економіці: зміст та особливості сучасних трактувань	152
Аграрне, земельне та екологічне право	
<i>Гурґач А. Є.</i> Деякі аспекти права власності на землю в європейських країнах та Україні	157
Кримінальне право та кримінологія	
<i>Андрусів В. Г., Гизимчук С. С.</i> Кримінальні правопорушення, які посягають на систему оподаткування за законодавством України: про доцільність виділення видового об'єкта	160

<i>Едер П. Т.</i> Поняття і види кримінальних покарань за військові злочини в Україні у період Центральної Ради	163
<i>Камбуrow О. М.</i> Службова діяльність як об'єкт кримінально-правової охорони	168
<i>Семенюк Є. М.</i> Об'єктивні ознаки кримінального правопорушення «державна зрада» за законодавством України і деяких держав Європейського Союзу	171
Судоустрій. Прокуратура. Адвокатура	
<i>Гордієнко Ю. М.</i> Принципи встановлення нотаріусом дійсності намірів сторін при посвідченні правочинів	175
<i>Кияниця Л. В.</i> Роль і значення функцій нотаріату в правовій системі України	180
<i>Кравець Ю. І.</i> Судові помилки: поняття та класифікація	186
<i>Ладиченко В. В., Потьомкін С. О.</i> Поняття і суть судового контролю за виконанням судових рішень	190
<i>Перелігін Р. В., Дацьків А. І.</i> Аналіз судової практики з вирішення спорів, пов'язаних із виконанням робіт з реконструкції об'єктів будівництва	198
Правова система України й міжнародне право, порівняльне правознавство	
<i>Атаманчук І. В., Ковальчук Ю. І.</i> Застосування міжнародно-правових договорів при визначенні юрисдикції спорів про постійне місце проживання дитини	205
<i>Дяченко В. І.</i> Забезпечення захисту журналістів під час збройних конфліктів нормами міжнародного гуманітарного права	210
<i>Koshel N.</i> EU'S transitional justice policy, programs and instruments	214
<i>Куян М. В.</i> Питання видів і юридичних підстав правонаступництва в праві Європейського Союзу	218
<i>Лісова К. С.</i> Проблеми визнання міжнародної правосуб'єктності фізичної особи	223
<i>Матюшина О. В.</i> Становлення і розвиток кліматичної політики ЄС у контексті міжнародно-правового співробітництва держав з протидії змінам клімату	226
<i>Подорожна Т. С.</i> Безпека Європейського Союзу крізь призму діяльності міжнародних органів і організацій, які ведуть боротьбу з тероризмом	233
<i>Піддубний О. Ю., Пушкар М. В., Головка Л. О.</i> Космічне право: деякі аспекти застосування юрисдикції	239
<i>Селменський М. С.</i> Аналіз транскордонної співпраці як форми стабільного партнерства між Україною та ЄС	244
<i>Федоренко Ю. В.</i> Формування та розвиток континентального права та сучасні підходи до норм національно-правових систем ЄС	248
<i>Часник М. І.</i> Міжнародні підходи до визначення і кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність (на прикладі Австрії та Ліхтенштейну)	251
Гість номера	
<i>Андрощук Г. О.</i> Спеціалізовані суди з інтелектуальної власності в Польщі та Україні: організація і функціонування	256
<i>Rytel-Warzocho A.</i> States of emergency in the Republic of Poland – constitutional regulation versus constitutional practice	263
Рецензії	
<i>Безубов Д. О.</i> Рецензія на начальний посібник «Теорія адміністративного права. Генеза в умовах трансформації громадянського суспільства»	269
<i>Хорватова О. О.</i> Рецензія на збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції «Конституція України: стан, перспективи та механізми реалізації» (присвяченої Дню Конституції України)	270
Сторінки пам'яті	
Сторінка пам'яті Герберта Шамбека (1934–2023)	272
Редакційні повідомлення	293

Адреса редакції: 03142, м. Київ, вул. Академіка Доброхотова, 7а.
Головний редактор: +38(044)-423-74-71, +38(044)-409-23-28. Редактор: +38(067)-403-17-51.

www.chasprava.com.ua www.kul.kiev.ua

e-mail: chaspravak@gmail.com

Відповідальний редактор: *Я. С. Коваль* Художник *В. С. Жиборовський*
Комп'ютерне макетування *О. С. Бондаренко*

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 16356-4828ПР від 19.02.2010 р.
Підп. до друку 05.10.2023. Формат 60×84 1/8. Друк офсетний. Ум.-друк. арк. 34,1. Обл.-вид. арк. 39,8. Наклад 500 прим.
Видання та друк: Київський університет права НАН України. 03142, м. Київ, вул. Академіка Доброхотова, 7а. Тел. +38(044)-409-23-28.

Law Review **OF KYIV UNIVERSITY OF LAW**

Ukrainian scientific and theoretical periodical

Founded
in October, 2001

2023/3

Published
4 times per year

Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine
V.M. Koretskyi Institute of State and Law of the NAS of Ukraine

ISSN 2219-5521

**“Law Review of Kyiv University of Law” is included into the professional
publication list “Legal sciences”, category “B”**
(Ministry of Education and Science of Ukraine: order № 1643, 2019/12/28)

The journal is entered in the international scientific metric bases

**HeinOnline (USA)
and
“Index Copernicus International” (Poland)**

Recommended for publishing by Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine Academic
Council (protocol № 7/1, 2023/09/28)

Subscription index 23994

Editorial team

Yuriy Shemshuchenko, Dr. hab. in Law, Professor, Academician of the NAS of Ukraine, Director of V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine (1988–2022 pp.) (*Editor-in-Chief*);
Yuriy Boshytskyi, Ph.D. in Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Rector of Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine (*Editor-in-Chief deputy*);
Koval Yana, Ph.D. (Public administration), associate professor, associate professor of international management department (*Responsible editor*);
Olha Andriyko, Dr. hab. in Law, Professor, Corresponding Member of the NALS of Ukraine, Honored Lawyer of Ukraine, Head of the Department of V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;
Oleksandr Batanov, Dr. hab. in Law, Professor, Leading Researcher of V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;
Dmytro Bezzubov, Dr. hab. in Law, Professor, Professor of international law and branch legal disciplines department, Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine;
Sergiy Bilotsky, Dr. hab. in Law, Professor, Professor of the Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv;
Arif Guliev, Dr. hab. in Law, Professor of the National Aviation University;
Oleksandr Kopylenko, Dr. hab. in Law, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine, Academician of the National Academy of Law Sciences of Ukraine;
Sergey Koroed, Dr. hab. in Law, Professor, Head of the Department of King Danylo University;
Olexander Kostenko, Dr. hab. in Law, Professor, Academician of the NALS of Ukraine, Merited Figure of Science and Technology of Ukraine, Head of the Department of V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;
Pavlo Kulynych, Dr. hab. in Law, Professor, Corresponding Member of the NALS of Ukraine, Leading Researcher, Head of Sector of V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;
Viktor Ladychenko, Dr. hab. in Law, Professor, Head of the Department of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine;
Maryna Medvedieva, Dr. hab. in Law, Professor of the Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv;
Mykola Onishchuk, Dr. hab. in Law, Professor, Rector of the National School of Judges of Ukraine;
Natalia Parkhomenko, Dr. hab. in Law, Professor, Corresponding Member of the NALS of Ukraine, Honored Lawyer of Ukraine;
Tetiana Podorozhna, Dr. hab. in Law, Associate Professor, Professor of Lviv University of Trade and Economics;
Vadym Popko, Dr. hab. in Law, Professor of the Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv;
Raisa Perelehina, Ph.D. in Law, Associate Professor, Professor of Criminal Law and Procedure Department, Head of postgraduate department, Kyiv University of Law of NAS of Ukraine;
Inna Rakipova, Ph.D. in Law, Associate Professor of the National University “Odesa Law Academy”;
Iryna Sofinska, Dr. hab. in Law, Professor of the National University “Lviv Polytechnic”;
Gennady Tymchenko, Dr. hab. in Law, Leading Researcher of V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;
Larisa Udovyka, Dr. hab. in Law, Professor, Head of the Department of the Law Faculty of Zaporizhzhia National University;
Igor Usenko, Ph.D. in Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Head of the Department of V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine;
Volodymyr Shatilo, Dr. hab. in Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Head of the Department of Kyiv National Linguistic University;
Svitlana Shimon, Dr. hab. in Law, Professor, Head of the Department of Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman;
Roman Shushka, Dr. hab. in Law, Professor, Professor of the Department of Administrative Law, Intellectual Property and Civil Law Disciplines at the Kyiv University of Intellectual Property and Law of the National University “Odesa Law Academy”;
Olga Shpakovych, Dr. hab. in Law, Professor, Professor of the Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Editorial team foreign members

Amir Aliyev, Dr. hab. in Law, Professor, Dean of the Faculty of Law of Baku State University (Azerbaijan);
Rainer Arnold, Dr. hab. in Law, Professor of the University of Regensburg (Germany);
William E. Butler, Dr. hab. in Law, Professor, Foreign Member of the NAS of Ukraine and NALS of Ukraine, Emeritus Professor of University of London, Professor of Pennsylvania State University (USA);
Kamal Makili-Aliyev, Dr. hab. in Law, Associate Professor at Malmo University, researcher at the Faculty of Law of Lund University and at the Raoul Wallenberg Institute of Human Rights and Humanitarian Law (Sweden);
Adam Makharadze, Dr. hab. in Law, Professor, Dean of Law and Social Science Faculty of Batumi Shota Rustaveli State University (Georgia);
Herbert Schambeck, Dr. hab. in Law, Professor (Austria);
Veronika Szikora, Professor, Dean of the Faculty of Law of the University of Debrecen (Hungary);
Andrzej Szmyt, Dr. hab. in Law, Professor, Head of the Department of Constitutional Law and Administration of the University of Gdańsk (Poland).

CONTENTS

<i>Yurii Boshytskyi, Mykola Malii. Optimization of the work of the "Feniks" legal clinic of the Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine under martial law</i>	9
State and law theory and history. Philosophy of law	
<i>Mariia Levchuk. The genesis of legislation on the legalization of slavery in English colonies in the 17th centuries</i>	14
<i>Yelizaveta Nyrka. Peculiarities of preparation for presentation for identification</i>	21
<i>Volodymyr Pavlov. Features of functioning and translation of legal terminology in English</i>	25
<i>Oleksii Yushchuk. Management decision: to the definition of the concept and types</i>	30
<i>Svitlana Fursa, Yevhen Fursa. The author's impression of the analysis of regulatory acts that include provisions on mediation</i>	34
Constitutional law. Municipal law	
<i>Oleksiy Bogdanov, Ruslan Panchyshyn. The justice as a qualitative characteristic of judiciary</i>	39
<i>Svitlana Hradun. Probative value of the conclusion of a psychological examination with the use of a polygraph</i>	43
<i>Dmytro Grynyo. Certain aspects of the constitutional right to access to public information in the form of open data in the context of restriction of human rights and freedoms under martial law</i>	47
<i>Anna Nakonechna, Vladyslav Novosad. Problems of limiting human rights in the conditions of martial law (from the standpoint of the necessary approach) and ways to overcome them</i>	52
<i>Oleksandr Tkachenko. Verkhovna Rada of Ukraine in the legal mechanism of formation and implementation of state policy in the field of local self-government support</i>	57
State governing and administrative law issues. Financial law. Information law	
<i>Roman Babiy. Problems of defining the concept of an ombudsman for the protection of the rights of entrepreneurs (business ombudsman)</i>	65
<i>Pavlo Dovhalets. Legal issues of regulating the activity of permanent representative offices of non-residents in Ukraine</i>	69
<i>Sergiy Zinchenko. Administrative-legal status of investigator and inquirer: comparative analysis</i>	72
<i>Alla Kovalchuk, Bogdana Cherniavska, Maksym Kovalchuk. Organization of tax information exchange between countries as a measure to prevent the legalization of funds obtained through criminal means</i>	75
<i>Oksana Kravchenko, Viktor Ladychenko. Terminological aspects of legal support for the stability of the financial system of Ukraine</i>	79
<i>Ludmyla Kysil, Yaroslav Shevchuk. Institutionally-legal principles of realization of function of collection of information about passengers</i>	85
<i>Andriy Kuybida. The prosecutor as a participant in administrative jurisdiction: features of the procedural status</i>	91
<i>Vadym Liubarskyi. The principle of openness and transparency in the activities of law enforcement agencies</i>	95
<i>Maryna Myronenko. The main areas of improvement of the administrative and legal status of a notary who performs mediation</i>	100
<i>Ruslan Rachynskyi. Theoretical foundations of marriage and family legal relations</i>	104
The issues of civil law, commercial law, labour law and social security law of Ukraine	
<i>Halyna Bocharova. Peculiarities of the implementation of the gender approach and the approach based on the observance of human rights at the level of territorial communities in matters of ensuring equal rights and opportunities for women and men</i>	108
<i>Anton Zabarin. Joint and several liability of the debtor's director in bankruptcy proceedings</i>	112
<i>Dmytro Kovtun. Damage caused to the forest fund of Ukraine by the armed aggression of the Russian Federation: ecological and legal aspect</i>	115
<i>Olexandr Kotiuk. Methods of civil procedural regulation: traditional and alternative concepts</i>	120
<i>Vladyslav Syvytskyi. Current approaches to the concept of administrative and legal mechanism for ensuring environmental safety</i>	128
Intellectual property law issues	
<i>Zinaida Kushnir. Product Placement as a Form of Advertising Distribution on Television in Modern Conditions</i>	133
<i>Vladyslav Vyshnevskyi. Personal Data in Data Compilations (Databases): Preserving the Balance between the Right to Freedom of Expression and the Right to Privacy</i>	136
<i>Iryna Zhuravleva. Personal data protection in Ukraine and Hungary: a comparative analysis</i>	142
<i>Mykhailo Ponomarenko. State policy of Ukraine in the field of intellectual property in the context of data exchange in interdepartmental communications</i>	148
<i>Borys Petrushyn. Legal protection of intellectual property in the digital economy: content and peculiarities of modern interpretations</i>	152
Agricultural, land and environmental law	
<i>Andrii Hurhach. Some aspects of land ownership in European countries and Ukraine</i>	157
Criminal law and criminology	
<i>Valerii Andrusiv, Serhii Hyzymchuk. Criminal offenses that encroach on the taxation system under the legislation of Ukraine: on the expediency of distinguishing a type object</i>	160

Contents

<i>Pavlo Eder</i> . The concept and types of criminal punishments for war crimes in Ukraine during the period of the Central Rada	163
<i>Oleksandr Kamburov</i> . Service activity as an object of criminal law protection	168
<i>Yevhenii Semeniuk</i> . Objective signs of the criminal offense of «treason» according to the legislation of Ukraine and some countries of the European Union	171
Judicial system. Prosecutor's office. Advocacy	
<i>Julia Gordienko</i> . The principles of establishing by a notary the validity of the intentions of the parties when certifying transactions	175
<i>Lina Kyianytsia</i> . The role and significance of the functions of the notariat in the legal system of Ukraine	180
<i>Yulian Kravets</i> . Errors of judgment: concepts and classification	186
<i>Viktor Ladychenko, Sergii Potomkin</i> . The concept and essence of judicial control over the enforcement of court decisions	190
<i>Raisa Perehyhina, Andrii Datskiv</i> . Analysis of court practice on the resolution of disputes related to the implementation of reconstruction of buildings	198
The legal system of Ukraine and international law, comparative legal studies	
<i>Iryna Atamanchuk, Yuriy Kovalchuk</i> . The application of international legal treaties in determining the jurisdiction of disputes about the child's permanent residence	205
<i>Valery Dyachenko</i> . Ensuring the protection of journalists during armed conflicts by the norms of international humanitarian law	210
<i>Nataliia Koshel</i> . Eu's transitional justice policy, programs and instruments	214
<i>Mykhailo Kuian</i> . The issue of types and legal grounds of succession in the law of the European Union	218
<i>Kateryna Lisova</i> . Problems of recognition of international legal personality of a natural person	223
<i>Olga Matyushina</i> . Formation and development of EU climate policy in the context of international legal cooperation of states to combat climate change	226
<i>Tetiana Podorozhna</i> . Security of the European Union through the Prism of International Bodies and Organizations Fighting Terrorism	233
<i>Oleksii Piddubnyi, Maryna Pushkar, Liudmyla Holovko</i> . The Space right: some aspects of application of jurisdiction	239
<i>Maxim Selmensky</i> . Analysis of cross-border cooperation as a form of stable partnership between Ukraine and the EU	244
<i>Fedorenko Yurii</i> . The formation and development of continental law and modern approaches to the national legal systems norms of the EU	248
<i>Maksym Chasnyk</i> . International approaches to the definition and criminalization of collaboration activities (on the example of Austria and Liechtenstein)	251
Issue guest	
<i>Androshchuk Gennadii</i> . Specialized intellectual property courts in Poland and Ukraine: organization and functioning	256
<i>Anna Rytel-Warzocho</i> . States of emergency in the Republic of Poland – constitutional regulation versus constitutional practice	263
Reviews	
<i>Dmytro Bezzubov</i> . Review of the textbook "Theory of Administrative Law. Genesis in the context of civil society transformation"	269
<i>Oksana Khorvatova</i> . Review of the Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference "The Constitution of Ukraine: Status, Prospects and Mechanisms of Implementation" (dedicated to the Day of the Constitution of Ukraine)	270
Memory pages	
Tribute page for Herbert Schambeck (1934–2023)	272
Editorial message	293

The editorial office address: 7A, Akademika Dobrohotova street, Kyiv, 03142.

The editor-in-chief: +38(044)-423-74-71, +38(044)-409-23-28. The editor: +38(067)-403-17-51.

www.chasprava.com.ua www.kul.kiev.ua

e-mail: chaspravak@gmail.com

Responsible editor *Ya. Koval* The artist *V. Zhyborovskiy*
Computer premastering *A. Bondarenko*

Printed media state register certificate KV № 16356-4828 PR, 19.02.2010

Signed for printing 2023/10/05. Format 60×84 1/8. Offset printing. Conventional printed sheets 34,1. Published sheets 39,8. Sheet feed 500 copies. Edition and printing: Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine. 7A, Akademika Dobrohotova street, Kyiv, 03142, phone number +38(044)-409-23-28.

До відома авторів

Просимо Вас дотримуватися правил підготовки, комплектації та оформлення рукописів для «Часопису Київського університету права». Авторські рукописи мають бути оформленими відповідно до державних стандартів і відповідати вимогам Постанови ВАК України №7-05/1 від 15.01.2003 р.: «...приймати до друку... лише наукові статті, які мають такі необхідні елементи: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор; виділення невиділених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі» (Бюлетень ВАК України, №1, 2003).

1. Редакція приймає до друку статті українською або англійською мовою.

Файл з текстом наукової статті має містити:

– відомості про автора (ім'я, по батькові повністю, прізвище, науковий ступінь, вчене звання) українською та англійською мовами, (посада, місце роботи, e-mail);

– ORCID;

– розширене УДК статті;

– назва статті – українською та англійською мовами;

– розширена анотація (1–1,5 сторінки: шрифт – 14 pt; інтервал між рядками – 1,5 pt) українською та англійською мовами;

– ключові слова (5–7 слів або словосполучень) українською та англійською мовами;

– назви файлів повинні містити прізвище автора (наприклад: Іваненко_стаття.doc; Іваненко_анотація.doc).

2. Авторам (співавторам), які не мають наукового ступеня, потрібно надіслати рецензію доктора/кандидата юридичних наук, який є фахівцем у галузі знань, що стосується тематики поданої наукової статті.

3. Вимоги до оформлення тексту рукопису.

3.1. Папір формату А4; параметри сторінки: верхній і нижній береги – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – 15 мм; шрифт Times New Roman – 14 pt.; інтервал між рядками – 1,5.

3.2. Посилання на джерела в тексті статті нумеруються в порядку наростання і оформлюються як кінцеві виноска в порядку згадування в тексті арабськими цифрами в автоматичному режимі. Опис використаних джерел подається мовою оригіналу і оформлюється відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015.

3.3. Після опису використаних джерел подається References – список використаних джерел, транслітерованій латиницею і оформлений відповідно до міжнародного стилю оформлення наукових публікацій APA (American Psychological Association) style. Назви періодичних видань (журналів) наводяться відповідно до офіційного латинського написання за номером реєстрації ISSN. До джерела необхідно додати позначення про мову оригіналу (наприклад: [in Ukrainian]) і цифровий ідентифікатор DOI (в разі наявності).

3.4. Авторські примітки оформлюються наприкінці сторінок з використанням символу * як знаку виноска.

Матеріали, надані з порушенням зазначених вимог, не публікуються.

Редакція залишає за собою право відхиляти статті:

- які не відповідають проблематиці журналу;
- які, на думку редакції, не відповідають науковому рівню журналу;
- які містять грубі помилки та неточності;
- які мають ознаки копілятивного відтворення ідей і матеріалів інших авторів.

Автор несе відповідальність за достовірність викладеного матеріалу, належність останнього йому особисто та якість перекладу цитат з іншомовних джерел.

Редакційна колегія має право рецензувати, редагувати, скорочувати та відхиляти статті.

Публікації здійснюються на платній основі.

**«Часопис Київського університету права» внесено до переліку фахових видань
за спеціальністю «Юридичні науки», категорія «Б»
(наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019)**

**«Часопис Київського університету права» внесено до Міжнародної
наукометричної бази «Index Copernicus International» (Польща)**

**Ліцензійною угодою від 10.10.2014 р. «Часопис Київського університету права»
внесено до Міжнародної наукометричної бази даних «HeinOnline» (США)**

**Київський університет права НАН України
вул. Академіка Доброхотова 7а, м. Київ, 03142 тел.: +38(067)-403-17-51**

**Відповідальний редактор: Коваль Яна Сергіївна
www.chasprava.com.ua e-mail: chaspravak@gmail.com**

Нагадуємо:

відповідальність за достовірність інформації, що міститься в статтях і повідомленнях часопису, лежить на їхніх авторах; у статтях і повідомленнях часопису висловлені погляди їхніх авторів, які не завжди збігаються з поглядами редакції; рукописи і рецензії авторам не повертаємо.